

Sygnatura akt VIII C 1036/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący S.S.R. Małgorzata Sosińska-Halbina

Protokolant st. sekr. sąd. Dorota Piasek

po rozpoznaniu w dniu 11n października 2017 roku w Ł.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł.

przeciwko M. N.

o zapłatę kwoty 5.767 zł

1. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5.392 zł (pięć tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt dwa złote) z umownymi odsetkami w wysokości dwukrotność wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie:

- od kwoty 5.248,33 zł (pięć tysięcy dwieście czterdzieści osiem złotych trzydzieści trzy grosze) od dnia 27 września 2016 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 143,67 zł (sto czterdzieści trzy złote sześćdziesiąt siedem groszy) od dnia 31 marca 2017 roku do dnia zapłaty;

2. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

3. nie obciąża pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powoda.

Sygn. akt VIII C 1036/17

UZASADNIENIE

W dniu 31 marca 2017 roku powód - (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. reprezentowany przez pełnomocnika będącego adwokatem, wytoczył przeciwko pozwanej M. N. powództwo o zapłatę kwoty 5.767,00 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie w zakresie kwoty 5.623,33 zł od dnia 27 września 2016 roku do dnia zapłaty

a w zakresie kwoty 143,67 zł od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że dochodzona przedmiotowym powództwem wierzytelność wynika z zawartej przez pozwaną z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. w dniu 11 kwietnia 2016 roku umowy pożyczki o numerze (...), która została wypłacona pozwanej zgodnie z warunkami określonymi w umowie. Z uwagi na opóźnienie z zapłatą rat pożyczki, pożyczkodawca wypowiedział pozwanej umowę w dniu 20 września 2016 roku i zażądał spłaty całości pozostałego zadłużenia. W dniu 4 listopada 2016 roku pożyczkodawca zawarł z powodem umowę przelewu wierzytelności obejmującą m.in. wierzytelność przysługującą cedentowi względem pozwanej z w/w umowy pożyczki.

Na kwotę dochodzoną przedmiotowym powództwem składa się: niespłacony kapitał pożyczki – 4.206,67 zł, niespłacona prowizja za udzielenie pożyczki – 1.041,66 zł, niespłacona prowizja za obsługę pożyczki – 375,00 zł, niespłacone odsetki umowne za korzystanie z kapitału – 101,51 zł oraz skapitalizowane odsetki za opóźnienie w wysokości maksymalnej wyliczone przez pierwotnego wierzyciela od dnia wymagalności poszczególnych rat do dnia 26 września 2016 roku - 42,16 zł.

(pozew k. 3-5v)

W dniu 18 kwietnia 2017 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanej na rzecz powoda dochodzoną wierzytelność wraz z kosztami procesu.

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 40)

Od powyższego nakazu zapłaty sprzeciw złożyła pozwana zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa. Pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia podnosząc ponadto, że kwestionuje powództwo tak co do zasady jak i wysokości.

(sprzeciw k. 49-53)

W piśmie procesowym z dnia 19 czerwca 2017 roku strona powodowa podtrzymała żądanie pozwu, uzupełniając podając, że zarzut przedawnienia jest niezasadny z uwagi na trzyletni termin przedawnienia roszczeń z umowy pożyczki, zaś pozwana, której udzielono pożyczki w wysokości 5.000 zł łącznie spłaciła na rzecz wierzyciela kwotę 1.340 zł. Kwota ta została rozliczona zgodnie z umową, pozostawiając nierozliczoną kwotę dochodzoną przedmiotowym powództwem.

(pismo procesowe pełnom. powoda k. 64-65)

Na rozprawie w dniu 11 października 2017 roku w imieniu powoda nikt się nie stawił. Nie stawiła się również pozwana.

Postanowieniem z dnia 11 października 2017 roku wydanym na rozprawie Sąd zwolnił pozwaną od kosztów sądowych w całości.

(protokół rozprawy k. 69)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 kwietnia 2016 roku M. N. zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. umowę pożyczki ratalnej numer (...) w wysokości 5.000 zł. Spłata pożyczki miała nastąpić zgodnie z harmonogramem spłaty w dwunastu ratach, do dnia 11 kwietnia 2017 roku. Prowizja wstępna za udzielenie pożyczki wynosiła 1.250 zł, zaś prowizja za obsługę pożyczki wynosiła 125 zł za każdy rozpoczęty okres odsetkowy, prowizja za obsługę pożyczki doliczana była do każdej raty pożyczki (12 x 125 zł), zgodnie z harmonogramem spłaty. Wysokość prowizji za obsługę pożyczki, jak wskazano w Ogólnych warunkach udzielania pożyczek, miała odpowiadać kosztom A. poniesionym w związku z obsługą pożyczki i obejmować:, m.in. koszty utrzymania systemu (powyższe obejmowała również prowizja za udzielenie pożyczki), monitorowania zadłużenia, wynagrodzenia za pośrednictwo przy wykonywaniu umowy pożyczki (powyższe obejmowała również prowizja za udzielenie pożyczki z tym zastrzeżeniem, że to dotyczyło pośrednictwa przy zawieraniu umowy pożyczki). Pożyczka była oprocentowana w wysokości dwukrotności stopy odsetek ustawowych. W przypadku braku terminowej spłaty pożyczki, pożyczkodawca miał prawo wypowiedzieć umowę pożyczki i naliczać odsetki maksymalne za opóźnienie od kwot przeterminowanych. Wpłaty dokonywane przez

pożyczkobiorcę, niższe niż rata pożyczki, miały być księgowane w następującej kolejności: prowizje, odsetki, kapitał. Pozwana spłaciła na rzecz pożyczkodawcy łącznie kwotę 1.340 zł.

Umowa została zawarta na wniosek pozwanej.

(umowa pożyczki wraz z wnioskiem o udzielenie pożyczki krótkoterminowej i regulaminem k. 24-28)

Pozwana nie wywiązała się z przyjętego na siebie zobowiązania i nie spłacała rat pożyczki zgodnie z harmonogramem. W dniu 20 września 2016 roku, w związku z brakiem terminowej spłaty pożyczki, pożyczkodawca wypowiedział pozwanej przedmiotową umowę. Kierując do pozwanej powyższe oświadczenie pożyczkodawca jednocześnie ostatecznie wezwał ją do zapłaty kwoty 5.746,71 zł.

(przesądowe wezwanie do zapłaty k. 37, wypowiedzenie umowy pożyczki k. 22)

W dniu 4 listopada 2016 roku (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. zawarła z powodem umowę przelewu wierzytelności m.in. opisanej powyżej wobec dłużniczki M. N.. Pozwana została zawiadomiona o dokonanej cesji wierzytelności.

(umowa przelewu wierzytelności k. 10v-17v, porozumienie do umowy ramowej przelewu wierzytelności k. 18-23, wezwanie do zapłaty po przelewie wierzytelności k. 35)

Na dzień 31 marca 2017 roku, to jest na dzień wytoczenia powództwa, pozwana nie uregulowała należności wynikających z tytułu umowy pożyczki, o której mowa, na łączną kwotę 5.767,00 zł. Na kwotę tę składa się: niespłacony kapitał pożyczki – 4.206,67 zł, niespłacona prowizja za udzielenie pożyczki – 1.041,66 zł, niespłacona prowizja za obsługę pożyczki – 375,00 zł, niespłacone odsetki umowne za korzystanie z kapitału – 101,51 zł oraz skapitalizowane odsetki za opóźnienie w wysokości maksymalnej wyliczone przez pierwotnego wierzyciela od dnia wymagalności poszczególnych rat do dnia 26 września 2016 roku - 42,16 zł.

Do dnia wyrokowania pozwana nie spłaciła powyższej należności.

(okoliczności bezsporne)

Pozwana M. N. ma 39 lat prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z mężem i dwójką dzieci w wieku 17 i 8 lat. Nie otrzymuje żadnych dochodów, rodzina utrzymuje się z dochodów uzyskiwanych przez męża pozwanej, które w 2016 roku wyniosły łącznie 23.026,18 zł. Pozwana nie ma żadnego majątku ani oszczędności. Rodzina spłaca kredyty w tym kredyt mieszkaniowy w wysokości 420 zł miesięcznie, za czynsz małżonkowie płacą 710 zł, prąd i media to koszt ok. 250 zł miesięcznie.

(oświadczenie majątkowe k. 55-59, okoliczności bezsporne)

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów z dokumentów, których prawdziwość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości, nie była również kwestionowana przez strony procesu.

Sąd zważył, co następuje:

Rozważania w niniejszej sprawie rozpocząć należy od oceny zgłoszonego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia, skuteczne podniesienie przedmiotowego zarzutu jest bowiem wystarczające do oddalenia powództwa bez potrzeby ustalenia, czy zachodzą wszystkie inne przesłanki prawnomaterialne uzasadniające jego uwzględnienie, a ich badanie w takiej sytuacji staje się zbędne (por. uzasadnienie uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2006 r. III CZP 84/05, OSNC 2006/7-8/114 oraz uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CSK 653/09, Lex nr 741022).

Podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia nie zasługuje jednak na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 117 § 2 k.c., po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Przepis art. 117 § 1 k.c. stanowi z kolei,

że z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Art. 118 k.c. stanowi wreszcie, że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat 10, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 3 lata.

W przedmiotowej sprawie termin przedawnienia roszczenia powoda, jako związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej, wynosi 3 lat bowiem żaden przepis szczególny nie stanowi inaczej. Pozwana zawarła umowę pożyczki w dniu 11 kwietnia 2016 roku, która to pożyczka miała zostać spłacona do dnia 11 kwietnia 2017 roku, zaś powództwo wytoczono w dniu 31 marca 2017 roku, wobec wcześniejszego wypowiedzenia umowy pożyczki w dniu 20 września 2016 roku. Tym samym uznać należy, że nie minął jeszcze termin przedawnienia roszczenia dochodzonego przedmiotowym powództwem.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części, co do kwoty 5.392 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 5.248,33 zł od dnia 27 września 2016 roku do dnia zapłaty i od kwoty 143,67 zł od dnia 31 marca 2017 roku do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie, to jest co do żądania prowizji za obsługę pożyczki w wysokości 375 zł podlegało oddaleniu.

W rozpoznawanej sprawie pozwana wprawdzie w złożonym sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym oświadczyła, że kwestionuje powództwo tak co do zasady jak i wysokości, ale jednocześnie nie podniosła żadnych konkretnych zarzutów, co do roszczenia pozwu. Jednocześnie powód, w ocenie Sądu wykazał, że jego poprzednik prawny zawarł z pozwaną umowę pożyczki o określonej treści, której jednak pozwana nie spłaciła w całości zgodnie z treścią zawartej umowy. Powód wykazał przy tym swoją legitymację czynną do występowania w niniejszym procesie.

Zgodnie z treścią art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego pożyczkę określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący pożyczkę zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Skoro zatem pozwana, jako pożyczkobiorca, zawarła umowę pożyczki na kwotę 5.000 zł, od której miał zapłacić prowizję za jej udzielenie w wysokości 1.250 zł i która to pożyczka była oprocentowana zgodnie z umową, to winna ją zwrócić w zakreślonym umową terminie, w dwunastu ratach do dnia 11 kwietnia 2017 roku. Wobec jednak tego, że pozwana nie spłacała pożyczki w zakreślonych umową ratach, pożyczkodawca miał prawo wypowiedzieć umowę pożyczki,

co też uczynił w dniu 20 września 2016 roku stawiając w stan natychmiastowej wymagalności całą, niespłaconą kwotę pożyczki. W konsekwencji powód, który nabył przedmiotową wierzytelność od pożyczkodawcy, miał prawo dochodzić przedmiotowej wierzytelności w zakresie kapitału pożyczki, niespłaconej prowizja za udzielenie pożyczki, niespłaconych odsetek za korzystanie z kapitału oraz skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w wysokości maksymalnej wyliczonych przez pierwotnego wierzyciela od dnia wymagalności poszczególnych rat do dnia 26 września 2016 roku wraz z dalszymi odsetkami.

Mając na uwadze powyższe Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5.392 zł z umownymi odsetkami w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 5.248,33 zł od dnia 27 września 2016 roku (termin po wypowiedzeniu umowy pożyczki) do dnia zapłaty, zaś od kwoty 143,67 zł (suma odsetek) o dnia 31 marca 2017 roku, to jest od dnia wytoczenia powództwa, do dnia zapłaty.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. art. 481 § 1 k.c., zgodnie z treścią którego jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie z treścią § 2 art. 481 k.c. jeżeli strony nie umówiły się co do wysokości odsetek z tytułu opóźnienia lub też wysokość

ta nie wynika ze szczególnego przepisu, to wówczas wierzycielowi należą się odsetki ustawowe za opóźnienie. W przedmiotowej sprawie strony uzgodniły w umowie, że w przypadku opóźnienia pozwana zobowiązana będzie do zapłaty odsetek maksymalnych za opóźnienie, to jest w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie. Wobec czego powództwo we wskazanym zakresie zasługiwało na uwzględnienie w całości. O odsetkach od odsetek Sąd orzekł na podstawie art. 482 § 1 k.c. zgodnie z treścią, którego od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłuższej sumy.

W pozostałej części, obejmującej prowizję za obsługę pożyczki, powództwo podlegało oddaleniu.

Wskazana w umowie prowizja za obsługę pożyczki w wysokości 125 zł za każdy rozpoczęty okres odsetkowy - za każdy miesiąc udzielenia pożyczki

(12 x 125 zł=1.500 zł) w ocenie Sądu, stanowiła w istocie w okolicznościach niniejszej sprawy, próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych, które od kwoty 5.000 zł (kwota pożyczki) za czas, na który udzielono pożyczki, wyniosłyby 500 zł (kalkulator odsetek maksymalnych lex), przy czym co należy podkreślić pożyczka była oprocentowana odsetkami umownymi za czas korzystania z kapitału. Pozwana, w ocenie Sądu, płacąc prowizję za obsługę pożyczki miała ponieść ukryte, wysokie koszty pożyczki, które w istocie stanowiły lichwiarskie odsetki. W ogólnych warunkach udzielania pożyczek zastrzeżono wprawdzie, że prowizja ta miała odpowiadać kosztom pożyczkodawcy poniesionym w związku z obsługą pożyczki i obejmować: m.in. koszty utrzymania systemu (powyższe obejmowała również prowizja za udzielenie pożyczki), monitorowania zadłużenia, wynagrodzenia za pośrednictwo przy wykonywaniu umowy pożyczki (powyższe obejmowała również prowizja za udzielenie pożyczki z tym zastrzeżeniem, że to dotyczyło pośrednictwa przy zawieraniu umowy pożyczki), nie mniej powyższe nie zmienia oceny Sądu w tym zakresie. Już sam w sobie sposób naliczania opłaty ukazuje jej bliźniacze podobieństwo do odsetek.

Dokonując analizy treści umowy Sąd ustalił, że pożyczkodawca podjął próbę obejścia przepisu art. 359 § 2 1 k.c. poprzez zastosowanie zawyżonych opłat za obsługę pożyczki, co znajduje odzwierciedlenie w znacznie przekraczającej odsetki maksymalne rzeczywistej wysokości tychże. Zauważenia wymaga przy tym, że w przedmiotowej umowie pożyczkodawca dodatkowo zastrzegł prowizję za udzielenie pożyczki w wysokości 1.250 zł, a zatem na poziomie 25 % kapitału pożyczki oraz naliczał odsetki kapitałowe za korzystanie z kwoty udzielonej pożyczki. Omawiana prowizja w ocenie Sądu nie była zatem wyłącznie ekwiwalentem za obsługę pożyczki, a stanowiła dla powoda dodatkowe wynagrodzenie za udzielenie pożyczki pełniąc faktycznie funkcję dodatkowych odsetek, a zatem jej wysokość podlega ocenie na podstawie powołanego przepisu art. 359 k.c.

Mając na względzie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, Sąd uznał, że stosowany przez powoda zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie takich opłat, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych jest niedopuszczalne (art. 359 § 2 1 k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne (art. 58 § 1 k.c.). Zgodnie

z tym przepisem czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Wobec braku przepisu przewidującego inny skutek zastrzeżenia zawyżonych opłat dodatkowych – jest ono nieważne, a zatem Sąd nie mógłby uwzględnić żądania w tym zakresie.

Pogląd o możliwości potraktowania prowizji jako sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych został zresztą wielokrotnie wyrażony w orzecznictwie. Sąd w niniejszej sprawie w pełni podziela przytoczone wcześniej stanowisko, że postanowienia umowne, wprowadzające wygórowaną prowizję (ewentualnie inne dodatkowe opłaty), nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 2015 r., V ACa 622/14; wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 2016-01-21, sygn. akt III Ca 1712/15).

Biorąc pod uwagę wielkość prowizji za udzielenie pożyczki i obsługę pożyczki (łącznie kształtujących się na poziomie powyżej 50 % wartości przekazanych pożyczkobiorcy środków pieniężnych) w stosunku do wielkości udzielonej pożyczki i czasu na jaki została ona udzielona, należy uznać prowizję za obsługę pożyczki za wygórowaną i tym

samym zawierającą w sobie nadmierny element obciążenia pożyczkobiorcy, prowadzący do zachwiania równowagi stron stosunku zobowiązaniowego, co pozostaje w sprzeczności z zasadą swobody umów o której mowa w art. 353¹k.c. Również za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego uznać należy przedmiotowe postanowienie umowne nakładające na pożyczkobiorcę obowiązek uiszczenia prowizji za obsługę pożyczki. Wobec tego, że zasady współżycia społecznego ograniczają zasadę swobody umów (art. 353¹k.c. w zw. z art. 58 § 2 i 3 k.c.). w/w umowa również z tego powodu jest częściowo, bezwzględnie nieważna w omawianym zakresie na podstawie art. 58 § 2 k.c. w zw. art. 58 § 3 k.c. Zarówno art. 353¹ k.c., jak i art. 58 § 1 i 2 k.c. w sposób jednoznaczny zakreślają bowiem granicę, w jakich strony mogą dokonywać czynności prawnych. Prawo chroni uczciwość obrotu i zabrania rażącego naruszania reguł słuszności kontraktowej.

Niezależnie od powyższych rozważań podnieść należy, że powód nie udowodnił żądania w omawianym zakresie, nie przedłożył bowiem żadnego dowodu, który wskazywałby na rzeczywistą wysokość poniesionych kosztów związanych z obsługą pożyczki, które w istocie sprowadzały się jedynie do technicznej czynności monitorowania spłaty pożyczki. W tym miejscu podkreślić należy, że pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty zakwestionowała fakt obciążenia jej dochodzoną kwotą negując powództwo tak co do zasady jak i wysokości. W myśl zaś treści przepisu art. 6 k.c., ciężar udowodnienia twierdzenia faktycznego spoczywa na tej stronie, która z tego twierdzenia wywodzi skutki prawne. Reguła ta znajduje również swój procesowy odpowiednik w treści art. 232 k.p.c., w świetle którego to strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Pomimo jednak stanowiska pozwanej, strona powodowa nie złożyła żadnych dowodów wykazujących zasadność dochodzonej pozwem kwoty należnej według twierdzeń pozwu tytułem prowizji za obsługę pożyczki.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił powództwo w omawianym zakresie, to jest w zakresie żadnej kwoty 375 zł tytułem prowizji za obsługę pożyczki.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w oparciu art. 102 k.p.c. mając na uwadze szczególnie trudną sytuację życiową i majątkową pozwanej, która to sytuacja, zdaniem Sądu, oceniana przez pryzmat zasad współżycia społecznego, uzasadnia odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Zgodnie z treścią powołanego przepisu, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przytoczony przepis stanowi wyjątek od podstawowej zasady orzekania o kosztach procesu, unormowanej w art. 98 § 1 k.p.c. Sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem sądu orzekającego i od oceny tegoż sądu należy przesądzenie, że taki szczególnie uzasadniony wypadek nastąpił w rozpoznawanej sprawie oraz usprawiedliwia odstępstwo od obowiązku ponoszenia kosztów procesu. Z uwagi na dyskrejonalny charakter omawianego przepisu w judykaturze ugruntował się pogląd, że ewentualna zmiana zaskarżonego postanowienia w przedmiocie kosztów procesu winna następować wyłącznie w wyjątkowych przypadkach, w razie stwierdzenia, że dokonana ocena miała charakter dowolny, oczywiście pozbawiony uzasadnionych podstaw, a przez to rażąco niesprawiedliwy (por. m.in. postanowienie SN z dnia 25.03.2011 r., IV CZ 136/10, LEX nr 785545; postanowienie SN z dnia 19.01.2012 r., IV CZ 118/11, LEX nr 1169157; postanowienie SN z dnia 26.01.2012 r., III CZ 10/12, OSNC 2012/7-8/98; postanowienie SN z dnia 9.02.2012 r., III CZ 2/12, LEX nr 1162689). Pozwana ma 39 lat prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z mężem i dwójką dzieci w wieku 17 i 8 lat. Pozwana nie otrzymuje żadnych dochodów, nie ma majątku ani oszczędności, rodzina utrzymuje się wyłącznie z dochodów uzyskiwanych przez męża pozwanej, które w 2016 roku wyniosły łącznie 23.026,18 zł. Małżonkowie spłacają kredyty, w tym kredyt mieszkaniowy, w wysokości 420 zł miesięcznie, płacą miesięczny czynsz w wysokości 710 zł, ponoszą koszt prądu i mediów w wysokości ok. 250 zł miesięcznie. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie zachodzą wyjątkowo uzasadnione okoliczności, które w szczególności opierają się na sytuacji majątkowej i życiowej pozwanej, co uzasadnia zastosowanie przepisu art. 102 k.p.c. do rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 października 2012 r., sygn. akt I ACA 571/12, LEX nr 1237890).